

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Puhdasta ilmaa Euroopalle –ohjelma”

COM(2013) 918 final

ja

”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisten päästöjen vähentämisestä sekä direktiivin 2003/35/EY muuttamisesta”

COM(2013) 920 final – 2013/0443 (COD)

ja

”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tiettyjen keskisuurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta”

COM(2013) 919 final – 2013/0442 (COD)

ja

”Ehdotus neuvoston päätökseksi valtiosta toiseen tapahtuvaa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskevaan vuoden 1979 yleissopimukseen liittyvään happamoitumisen, rehevöitymisen ja alailmakehän otsonin vähentämistä koskevaan vuoden 1999 pöytäkirjaan tehdyn muutoksen hyväksymisestä”

COM(2013) 917 final

(2014/C 451/22)

Esittelijä: **Antonello Pezzini**

Euroopan parlamentti päätti 13. tammikuuta 2014, neuvosto 15. tammikuuta 2014 ja Euroopan komissio 18. joulukuuta 2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 192 ja 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheista

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Puhdasta ilmaa Euroopalle –ohjelma

COM(2013) 918 final

ja

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisten päästöjen vähentämisestä sekä direktiivin 2003/35/EY muuttamisesta

COM(2013) 920 final – 2013/0443 (COD)

ja

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tiettyjen keskisuurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta

COM(2013) 919 final – 2013/0442 (COD)

ja

Ehdotus – Neuvoston päätös valtiosta toiseen tapahtuvaa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskevaan vuoden 1979 yleissopimukseen liittyvään happamoitumisen, rehevöitymisen ja alailmakehän otsonin vähentämistä koskevaan vuoden 1999 pöytäkirjaan tehdyn muutoksen hyväksymisestä

COM(2013) 917 final.

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 19. kesäkuuta 2014.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 9.–10. heinäkuuta 2014 pitämässään 500. täysistunnossa (heinäkuun 10. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 82 ääntä puolesta ja 1 vastaan kenenkään pidättymättä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Komitea korostaa painokkaasti tarvetta varmistaa terve ympäristö ja laadultaan erinomainen puhdas ilma, jotka ovat EU:n kaikkien kansalaisten hyvien elin- ja työolojen kannalta keskeinen edellytys, ja pahoittelee, ettei tämä Euroopan kannalta olennainen kysymys ole enää riittävän korkealla ensisijaisten tavoitteiden joukossa EU:n ja jäsenvaltioiden poliittisella asialistalla.

1.2 ETSK kehottaa uutta parlamenttia, uutta komissiota ja neuvostoa varmistamaan, että EU:n toimielimet antavat terveen ja puhtaan ilman suojelemiseen tähtääville toimille mahdollisimman suuren poliittisen painoarvon tulevaisuudessa ja ottavat työmarkkinaosapuolet ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan täysipainoisesti mukaan niihin.

1.3 Komitea katsoo, että ilman epäpuhtaudet ovat yksi vakavimmista vaaroista ihmisten terveydelle ja ympäristölle, sillä niillä on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia, jotka liittyvät hengitysvaikeuksiin, ennenaikaisiin kuolemiin, rehevöitymiseen ja ekosysteemien rappeutumiseen. Komitea pitää tervetulleena komission aloitetta käynnistää uusi puhtaan ilman ohjelma ja alentaa ennusteita eliniänodotteen arvioidusta lyhenemisestä EU:ssa 8,5 kuukaudesta vuonna 2005 4,1 kuukauteen vuonna 2030, mikä merkitsee 180 miljoonaa karttunutta lisäelinvuotta ja luonnon monimuotoisuuden palauttamista 200 000 km² suuruisella alueella.

1.3.1 Komitea on vakuuttunut siitä, että jotta edistetään siirtymistä kohti nykyistä kestävämpää taloutta Euroopassa, on asetettava vuoteen 2030 ulottuva tavoite tarjoamalla yrityksille ja sijoittajille varmemmat keskipitkän ja pitkän aikavälin näkymät, joita ne tarvitsevat.

1.4 ETSK katsoo, että on aiheellista nopeuttaa Euro 6 -raja-arvojen soveltamista kevyiden dieselmoottorien typpioksidipäästöihin, joiden mittaaminen perustuu "ajossa todellisuudessa syntyviin päästöihin", sekä menettelyjä kaksitahtimoottorien korvaamiseksi, sillä komitea epäilee sitä, että näiden toimenpiteiden toteuttamisella kyettäisiin saavuttamaan toivotut tulokset jo vuoteen 2020 mennessä.

1.5 ETSK kannattaa sitä, että komission lopullisena tavoitteena – joka esitetään sekä puhtaan ilman ohjelmassa että energia- ja ilmastoasiat kattavassa kehyksessä vuosiksi 2020–2030 – on asettaa vuoden 2030 päästörajaksi 70 prosentin kavennus (*gap closure*) nykyisen perusvaatimuksen ja suurimman toteutettavissa olevan päästövähennyksen (MTFR) välillä.

1.6 Komitea katsoo, että jotta päästäisiin tähän tavoitteeseen, joka kaikkien asianomaisten osapuolten on omaksuttava ja pantava täytäntöön, on ryhdyttävä muun muassa seuraaviin päättäväisiin toimiin:

— Sisällytetään metaani päästövähennysvelvoitteisiin vuonna 2020 ja elohopea vuosina 2020, 2025 ja 2030.

— Tiukennetaan keskisuuria polttolaitoksia koskevia päästörajoja.

— Evätään valinnaiset poikkeukset teollisuuden päästöistä annettuun direktiiviin, mikäli terveyteen kohdistuvan vaikutuksen vaara on konkreettinen.

— Toteutetaan erityistoimia ammoniakkin ja metaanin vähentämiseksi maatalousalalla.

— Ryhdytään entistä päättäväisempiin toimiin liikenteen päästöjen alalla, otetaan käyttöön "todellisia olosuhteita" koskevat mittausjärjestelmät ja toteutetaan vastaavanlaisia kokeita vuonna 2014 Euro 6 -standardien käyttöönoton yhteydessä.

— Pannaan määrätietoisesti täytäntöön laivojen typpioksidin (NO_x) ja rikkidioksidipäästöjä (SO₂) koskevat Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) standardit vuoteen 2016 mennessä, kuten vuonna 2008 sovittiin, kaikilla Euroopan merialueilla, jotka ovat päästöjen valvonta-alueita.

— Ryhdytään toimiin hiukkasia (PM) koskevien vahvojen standardien luomiseksi, kun kyse on uusista kotitalouksissa käytettävistä laitteista.

— Suunnitellaan ja kehitetään ympäristöystävällisiä koneita ja laitteita.

— Sovelletaan täysimääräisesti tuotteiden elinkaariarviointia (*life cycle assessment*, LCA).

- Varmistetaan toimenpiteiden ennustettavuus keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä ja estetään niiden päällekkäisyys.
- Tuetaan kuluttajille, työntekijöille ja nuorille annettavaa koulutusta terveen työskentely-, vapaa-ajan ja asumisympäristön suojelemisesta ja kehittämisestä.
- Edistetään tutkimusta ja investointeja markkinoiden innovatiivisten sovellusten (*best available techniques*, BAT), kestävän kasvun sekä kunnollisten ja kestävien työpaikkojen luomisen alalla.
- Varmistetaan ekologiseen kestävyYTEEN tähtäävien toimien kansainvälinen ulottuvuus.
- Varmistetaan johdonmukaisuus tämän uuden strategian ja EU:n muiden politiikkojen ja tavoitteiden välillä.

1.7 Komitea on täysin samaa mieltä tarpeesta sisällyttää EU:n lainsäädäntöön muutokset, joista sovittiin valtiosta toiseen tapahtuvaa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskevaan vuoden 1979 yleissopimukseen liitettyssä pöytäkirjassa.

1.8 Vaikka kansallisten päästöjen vähentämistä koskevan ehdotetun uuden direktiivin pitkän aikavälin laadulliset tavoitteet ovat kiistattomia, ETSK pahoittelee sitä, etteivät vuotta 2025 koskevat tavoitteet ole sitovia, sillä se varmistaisi niiden täysimääräisen noudattamisen.

1.9 Komitea painottaa, että ilmanlaadun suojeleminen on sisällytettävä aluepolitiikan alalla toteutettaviin toimiin, sillä komitea on vakuuttunut siitä, että ilmanlaadun hallinta voi onnistua ainoastaan, jos sitä tuetaan päästöjen vähentämiseen tähtäävien EU:n politiikoin kertyneiden epäpuhtauksien suuren määrän sekä erityisten alueellisten sääolosuhteiden johdosta.

1.10 Kansallisten hallitusten ja paikallisviranomaisten on pyrittävä jatkuvasti suunnittelemaan haitallisten päästöjen vähentämiseen tähtääviä konkreettisia toimia laatimalla ilmanlaadua koskevia yksityiskohtaisia alueellisia toimintasuunnitelmia ja kiinnittämällä erityistä huomiota eri aloihin: tuotanto-, maatalous- ja palveluala, yksityinen sektori sekä sähkön tuotanto ja jakelu. Komission tulisi lähettää selkeä viesti suunnitelmien tehokkaasta täytäntöönpanosta ja määrätä ripeistä ja määrätietoisista toimista laiminlyöviä jäsenvaltioita vastaan. ETSK panee kuitenkin merkille, että useat jäsenvaltiot ovat jo ottaneet askeleita oikeaan suuntaan.

1.11 On toteutettava toimia, joihin osallistuvat ammattialajärjestöt, järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta, valtiovallasta riippumattomat järjestöt, kolmannen sektorin järjestöt, koulutuslaitokset kaikilta tasoilta sekä tutkimuskeskukset, jotta saavutetaan ilmanlaadun parantamiseen tähtäävä tavoite, mikä on kansalaisten ja ekosysteemin hyvinvoinnin kannalta välttämätöntä.

1.12 ETSK toteaa jälleen olevansa vakuuttunut tarpeesta käynnistää uudelleen Euroopan talouden kestäväpohjainen kehittäminen, jossa etusijalle asetetaan elämänlaatu, EU:n kansalaisten työllisyys ja terveys sekä ympäristönsuojelu tiiviissä yhteydessä Eurooppa 2020 -strategian kaikkien muiden poliittisten painopisteiden kanssa ja joka nivoutuu saumattomasti kokonaisvaltaiseen siirtymästrategiaan, jossa pyritään laadulliseen talouskasvuun perustuvaan maailmanlaajuiseen tasapainoon ja joka auttaa osaltaan poistamaan köyhyyden ja sosiaalisen epäoikeudenmukaisuuden säilyttäen samalla luonnonvarat tuleville sukupolville.

2. Johdanto

2.1 Ilman epäpuhtaudet ovat vakava vaara ihmisten terveydelle ja ympäristölle: hengitysvaikeudet, ennenaikaiset kuolemat, rehevöityminen sekä ekosysteemien rappeutuminen typpi- ja happamien aineiden laskeumien johdosta ovat vain muutamia seurauksia tästä samanaikaisesti paikallisesta ja rajatylittävästä ongelmasta.

2.2 Viime vuosikymmeninä EU:n ja kansainvälisen yhteisön toteuttamat politiikat ovat jo kantaneet hedelmää ja vähentäneet eräitä ilman epäpuhtauksiin liittyviä ongelmia; esimerkiksi rikkidioksidipäästöjä – jotka ovat syy haposateisiin – on vähennetty yli 80 prosenttia.

2.3 Näistä edistysaskelista huolimatta EU on vielä kaukana pitkän aikavälin tavoitteestaan parantaa ilmanlaadua niin, että poistetaan ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvien merkittävien vahinkojen riski. Lisäksi pienhiukkaset ja alailmakehän otsoni aiheuttavat edelleen vakavia ongelmia, jotka komission arvioiden⁽¹⁾ mukaan aiheuttavat 406 000 kuolemantapausta vuosittain.

⁽¹⁾ COM(2013) 918 final.

2.4 Varsinkin pienhiukkaset ja otsoni merkitsevät edelleen vakavaa vaaraa terveydelle. Näitä aineita koskevat turvallisuusrajat ylittyvät säännöllisesti.

2.5 Komissio arvioi, että ilman epäpuhtauksista johtuvien, terveyteen liittyvien ulkoisvaikutusten kustannukset ovat vuosittain yhteensä 330–940 miljardia euroa, ja vastaavasti vuodeksi 2030 ehdotetuilla tavoitteilla saataisiin 44–140 miljardin euron hyöty.

2.6 Komission mukaan ilman epäpuhtaudet aiheuttivat EU:ssa vuonna 2010 satojatuhansia ennenaikaisia kuolemantapauksia, minkä lisäksi lähes kaksi kolmasosa unionin maa-alueesta joutui alttiiksi haitallisille aineille. Syynä tähän ovat päästöt.

2.7 EU:n kansalaisten terveyden osalta arvioidaan, että terveydenhuoltokustannukset ovat yli neljä miljardia euroa ja että vuosittain menetetään sata miljoonaa työpäivää.

2.8 Kansainvälisellä tasolla Yhdysvallat päätti joulukuussa 2012 tarkistaa vuosittaisia ilmanlaadun normejaan ja asettaa pienhiukkasten päästörajaksi 12 mikrogrammaa kuutiometriä kohti, joka on huomattavasti EU:n nykyistä vaatimusta (25 mikrogrammaa/m³) alhaisempi. Vastaavasti Kiinassa hallitus on päättänyt investoida ilmanlaadun valvontaan yksinomaan Pekingin alueella 160 miljardia euroa seuraavien viiden vuoden aikana. EU näyttäisi näin ollen olevan jäljessä verrattuna toimenpiteisiin, joihin on ryhdytty kansainvälisellä tasolla.

3. Yleistä

3.1 ETSK kannattaa yleisiä tavoitteita parantaa ilmanlaatua merkittäväällä tavalla sekä terveyden että ympäristön suojelemiseksi siten, että siirrytään vähähiiliseen talouteen. Nämä tavoitteet määritellään ilman pilaantumista koskevassa vuoden 2005 strategiassa, ja komissio on tarkistanut ne ”Puhdasta ilmaa Euroopalle” -ohjelmassaan.

3.2 Päästövähennystavoitteet on alusta lähtien osoitettu kullekin jäsenvaltiolle kustannustehokkuusnäkökohtien pohjalta erilaisten ympäristöolosuhteiden johdosta. Päästöjen vähennysvaatimukset vaihtelevat maittain ”eriytetty lähestymistapa yhtenäisten viite-arvojen sijaan” -periaatteen mukaisesti.

3.2.1 Kun otetaan huomioon ilman epäpuhtauksien haitallinen vaikutus terveyteen, elämänlaatuun ja ekosysteemeihin, komitea on huolissaan siitä, ettei ilmanlaadulla ole enää sille kuuluvaa painoarvoa unionin ja jäsenvaltioiden poliittisella asialistalla. Edistymiseksi siirtymisessä kohti entistä kestävämpää taloutta Euroopassa komitea pitää tärkeänä, että vahvistetaan vuoteen 2030 ulottuva tavoite keskipitkän ja pitkän aikavälin näkymineen, joita yritykset ja sijoittajat tarvitsevat.

3.3 Ilman pilaantumista koskevan **strategian tarkistamisella** pyritään lopettamaan ilmanlaadun nykyisten normien laiminlyöminen, jotta normeja noudatettaisiin täysimääräisesti viimeistään vuodesta 2020 lähtien. Tarkoitus on Euro 6 -standardia soveltamalla vähentää kevyiden dieselmoottorien typpioksidipäästöjä, joiden mittaamisessa lähtökohtana ovat ajossa todellisuudessa syntyvät päästöt. ETSK epäilee sitä, että tällaisiin toimenpitein kyettäisiin saavuttamaan toivotut vaikutukset jo vuodesta 2020 lähtien, sillä velvoite tulee voimaan vasta vuonna 2017, eikä nykyisen autokannan uudistamista ole mahdollisesti saatettu päätökseen vuoteen 2020 mennessä.

3.4 Strategia perustuu lisäksi siihen, että toimia toteutetaan myös paikallis- ja aluetasolla kaikkine kyseisiin toimenpiteisiin liittyvine rajoituksineen. Toistaiseksi alueiden toimenpiteiden tehokkuus on ollut rajallinen erityisesti kertyneiden epäpuhtauksien suuren määrän sekä erityisten alueellisten sääolosuhteiden johdosta. ETSK on vakuuttunut siitä, että ilmanlaadun hallinta näillä tasoilla voi toimia vain, mikäli sitä tuetaan EU:n politiikoin päästöjen vähentämiseksi niiden lähteillä.

3.5 Komitea katsoo, että komission on kuitenkin otettava huomioon joukko yhtä lailla aiheellisia ja merkittäviä tekijöitä:

- ehdotettujen toimenpiteiden kustannustehokkuuden arvioiminen
- kilpailukyky ja kestävyysperiaatteiden mukaiset innovaatiot
- ekologisen kestävyyskannan kansainvälinen ulottuvuus
- prosesseihin liittyvän byrokratian vähentäminen ja prosessien yksinkertaistaminen

- johdonmukaisuus ja koordinointi EU:n asianomaisten eri politiikkojen välillä
- EU:n ja jäsenvaltioiden myöntämä tuki alaan liittyvään koulutukseen
- EU:n ja jäsenvaltioiden tutkimus- ja innovointitoimien (t&i) keskittäminen markkinoiden parhaimpien teknologioiden soveltamiseen
- uusien laatunormien määrätietoinen soveltaminen kaikilla asiaankuuluvilla aloilla.

3.5.1 Komitea kannattaa sitä, että EU:n ja yksittäisten jäsenvaltioiden tasolla poliittinen etusija tulee jatkossakin antaa tutkimukselle ja innovoinnille sekä ammatilliselle ja yleissivistävälle koulutukselle, joissa on keskityttävä kestäväpohjaisen kasvun ja työllisyyden elvyttämiseen sekä entistä parempaan Euroopan talouden laadulliseen uudelleenteollistamiseen erityisesti, kun kyse on pienistä ja keskisuurista yrityksistä sekä uusista yrityksistä, ilman että nykyiset eurooppalaiset talousarviorajoitukset asettavat tälle esteitä.

3.6 Komitean mielestä on myös aiheellista varmistaa **tämän uuden tarkistetun strategian ja EU:n muiden politiikkojen keskinäinen johdonmukaisuus**. Esimerkkinä mainittakoon, että vaikka puun polttaminen kotitalouksissa aiheuttaa PM_{2,5}-hiukkaspäästöjä, puun käyttöön kannustetaan vaihtoehtoisen energian lähteenä, vaikka tämä edellyttäisi laitteiden päästöluokitusta ja niiden tehokkuuden arviointia.

3.7 Joka tapauksessa ETSK katsoo, että kansainvälisessä ilmastopöytäkirjassa tulisi ottaa huomioon joukko yhtä lailla aiheellisia ja merkittäviä tekijöitä vuoteen 2015 mennessä.

3.8 ETSK korostaa, että on tärkeää **kannustaa** EU:n tasolla **julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksiin**, joista esimerkkinä mainittakoon yhteisyrityksenä vuosiksi 2014–2020 käynnistetty **Clean Sky 2 -aloite**, jolla pyritään vähentämään lentoliikenteen päästöjä sekä edistämään asetuksen EY 71/2008 ja Horisontti 2020 -puiteohjelman kattamaa tutkimustoimintaa.

4. Erityistä (I)

4.1 Valtiosta toiseen tapahtuvaa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskeva vuoden 1979 yleissopimus

4.1.1 YK:n Euroopan talouskomission (UNECE) puitteissa vuonna 1979 tehty yleissopimus valtiosta toiseen tapahtuvasta ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisesta on tärkein kansainvälinen oikeudellinen kehys, jolla hallinnoidaan yhteistyötä ja toimenpiteitä ilman epäpuhtauksien rajoittamiseksi ja vähentämiseksi vaiheittain sen kahdeksan pöytäkirjan avulla, vuoden 1999 pöytäkirja mukaan luettuna.

4.1.2 ETSK kannattaa sitä, että pöytäkirjaan tehdyt muutokset saatetaan osaksi EU:n lainsäädäntöä.

4.2 Ehdotus tarkistetuksi direktiiviksi kansallista päästörajoista

4.2.1 Ehdotetussa direktiivissä vahvistetaan jäsenvaltiokohtaisesti kansalliset toimet päästöjen rajoittamiseksi ("NERCs") vuosina 2020, 2025 ja 2030 ilmaistuna rikkidioksidia (SO₂), typen oksideja (NO_x), ammoniakkia (NH₃), haihtuvien orgaanisten yhdisteitä (VOC) – lukuun ottamatta metaania –, pienhiukkasia (PM_{2,5}) ja metaania (CH₄) koskevinä vuotuisina päästövähennysprosentteina verrattuna kunkin jäsenvaltion aiheuttamiin asianomaisten epäpuhtauksien kokonaispäästöihin vuonna 2005.

4.2.2 EU:ssa on 20 viime vuoden aikana tapahtunut merkittävää edistymistä ilmanlaadun ja ihmisen toiminnan aiheuttamien päästöjen osalta. Tämä on ollut sen ansiota, että unioni ja sen jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön ilman pilaantumista koskevia politiikkoja ja strategioita, joiden pitkän aikavälin tavoitteena on saavuttaa sellainen ilmanlaadun taso, josta ei aiheudu kielteisiä vaikutuksia tai merkittävää vaaraa ihmisen terveydelle ja ympäristölle, kuten seitsemännessä ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa ⁽²⁾ vahvistetaan.

4.2.3 Tämä vaikuttaa ilmeiseltä, vaikka edistymisen ilmanlaadun osalta on selkeästi hidastunut ja vaikka tavoitteet, joita nykyisin ehdotetaan, jäävät itse asiassa alle tason, jonka jäsenvaltiot voisivat saavuttaa, jos ne noudattaisivat täysimääräisesti EU:n nykyisessä lainsäädännössä säädettyjä velvoitteita.

⁽²⁾ COM(2012) 710 final.

4.2.4 Vaikka ehdotetut pitkän aikavälin laadulliset tavoitteet ovat käytännöllisesti katsoen kiistattomia, komitea pahoittelee sitä, etteivät vuotta 2025 koskevat tavoitteet ole sitovia, kun otetaan huomioon nykyisten normien täytäntöönpanossa havaitut vaikeudet.

4.2.5 ETSK katsoo, että on vahvistettava foorumeita, joka mahdollistavat erityisen interaktiivisen vuoropuhelun **direktiiviehdotukseen sisältyvien säännösten arvioimiseksi**.

4.3 Keskiuurten polttolaitosten päästöjä koskeva direktiiviehdotus

4.3.1 ETSK katsoo, että nimellislämpöteholtaan 1–50 MW:n polttolaitoksista – joita käytetään moniin erilaisiin sovelluksiin – peräisin olevia ilman epäpuhtauspäästöjä koskevien vähentämistoimenpiteiden laajentaminen **on toteutettava yksinkertaistetuin ja kohtuuhintaisin menettelyin**. Näin voidaan tukea pienten, keskiuurten ja uusien yritysten sekä alueilla sijaitsevien lukuisten pienten infrastruktuurien kehittämistä ja kannustaa siihen.

5. Erityistä (II)

5.1 Ilman epäpuhtaudet voivat olla peräisin monista eri lähteistä, ja ne myös kulkeutuvat pitkien matkojen päähän.

5.2 ”Puhdasta ilmaa Euroopalle” -ohjelman täysimääräinen toteuttaminen edellyttää, että työmarkkinaosapuolia ja järjestäytyntä kansalaisyhteiskuntaa konsultoituaan alueet laativat ja hyväksyvät **ilmanlaatua koskevat toimintasuunnitelmat**, joissa on otettava huomioon erityisesti seuraavat näkökohdat:

- tie-, meri- ja lentoliikenne sekä liikkuvuus
- energiantuotanto ja -kulutus
- tuotantojärjestelmä
- palveluala
- maa-, kotieläin- ja metsätaloustoiminta
- yksityinen sektori.

5.3 Komission esittämässä puhtaan ilman paketissa tarkastellaan ja vahvistetaan tähän saakka toteutettuja politiikkoja ilman epäpuhtauksien torjumisen jatkamiseksi, mikä on ristiriidassa poliittisen asialistan kanssa.

5.3.1 ETSK:n mielestä on olennaisen tärkeää, että aluetaso otetaan mukaan tähän prosessiin kansallisen tason ohella yhdessä työmarkkinaosapuolten ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kanssa.

5.4 Ehdotuksia puhtaan ilman paketin alueellista täytäntöönpanoa koskeviksi suunnitelmiksi

5.4.1 Puhtaan ilman paketin alueellinen täytäntöönpano edellyttää, että kartoitetaan eri aloilla tarvittavat yhteisvaikutukset:

- **jätteet** – energian hyödyntäminen, asukaskohtaisen jätteen määrän vähentäminen, materiaalien kierrätys
- **liikenne ja liikkuvuus** – julkisen liikenteen kehittäminen, pyörätiet, vähähiilisen liikkuvuuden edistäminen, liikennemuotojen yhdistäminen, meri- ja ilmaliikenne
- **alue- ja kaupunkisuunnittelu** – maankäyttö, uusien asutusrakenteiden kehittäminen, rakennuskannan uudistaminen
- **maa- ja kotieläintalous** – metsä-puu-energia-ketju (nolla km), biomassa ja biokaasu, ammoniakkipäästöjen vähentäminen, hiilinielut
- **teollisuus** – tekninen kehitys vähäisin ympäristövaikutuksin, innovointi ja laatusertifiointi (ISO 14 000 sekä yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmä EMAS), huomion kiinnittäminen ekologiseen suunnitteluun, tuotteiden ympäristömerkit, energianhallintajärjestelmät ja sähkömoottorien kulutusta koskevien määräysten noudattaminen.

5.4.2 **Paketin täytäntöönpanossa aluetasolla** tulisi myös ottaa huomioon kiireellisimmät toimet, jotka liittyvät alueen taloudellisiin ja tuotannollisiin olosuhteisiin, sekä laatia biomassan polttamista koskevia säännöksiä sekä ajoneuvokannan uudistamiseen liittyviä velvoitteita ja kannustimia.

5.5 **Toimet rikkidioksidipäästöjen (SO₂) vähentämiseksi nykyisestä** ovat välttämättömiä erityisesti alueilla, joilla teollinen poltto on merkittävää ja joilla on energiantuotantoa ja polttoainetaloutusta.

5.6 Maatalousalalla toteutettavat toimet

5.6.1 **Koko EU:ssa on ryhdyttävä toimenpiteisiin – etenkin alueilla, joilla on paljon maataloustuotantotoimintaa** – ammoniakkin (NH₃), typpioksiduulin (N₂O), metaanin (CH₄) ja haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (VOC) **vähentämiseksi** useissa jäsenvaltioissa jo sovellettavien menettelyiden mukaisesti. Typpilannoitteiden ja palautuslietteestä peräisin olevien lannoitteiden käyttö on ammoniakkipäästöjen pääasiallinen lähde (98 prosenttia); ammoniakki reagoi rikkidioksidin (SO₂) ja typpioksidin (NO₂) kanssa ja muodostaa ammoniumsuoloja, jotka ovat hiukkasten pääkomponentti.

5.6.2 On hyvin tärkeää, että huolehditaan nitraattidirektiivin (91/676/ETY) täysimääräisestä noudattamisesta, määrätään lannan säilytysaltaiden peittämisestä, luodaan mädättämiseen perustuvia kierrätysjärjestelmiä sellaisen mädätteen tuottamiseksi, jonka ominaisuudet ovat verrattavissa yhdistelmälannoitteisiin, ja varmistetaan, että lantaa käsitellään ja terveydelle haitallisia lantavesiä levitetään asianmukaisesti. Tällaisten toimenpiteiden yhteydessä on kuitenkin kiinnitettävä asianmukaista huomiota taloudellisten, yhteiskunnallisten ja ympäristöön liittyvien intressien tasapainoon: maatalouden päästöjen vähentäminen on erittäin monimutkaista ja edellyttää lisäinvestointeja tutkimus- ja innovointitoimintaan.

5.6.3 On käytettävä maatalouskoneita, jotka aiheuttavat vähän hiukkaspäästöjä.

5.6.4 ETSK korostaa, että alalla on jo erinäisiä säännöksiä mutta niiden täytäntöönpano on vielä kesken, ja toteaa jälleen olevansa vakuuttunut siitä, että komissio on menettänyt tilaisuuden määrittää vahvistetut sääntelypuitteet päästöjen sääntelemiseksi. Nautaeläimet jäävät tiedonannossa edelleen soveltamisalan ulkopuolelle. On kuitenkin muita säännöksiä, jotka koskevat suurinta ammoniakkipäästöjen lähdettä eli nautaeläimiä.

5.7 Kaupungeissa toteutettavat toimet

5.7.1 **Kaupungeissa ja tiheästi liikennöidyillä alueilla** erityistä huomiota tulee kiinnittää PM_{2,5}-, PM₁₀- (pienhiukkaset, joiden halkaisija on alle 10 mikrometriä), CO- ja CO₂-päästöihin (hiilimonoksidi ja hiilidioksidi) sekä typpioksidien (NO_x) vähentämiseen. Dieselmootoreissa hiukkassuodattimien avulla – ja kokeiluluonteisten suodattimien avulla myös bensiinikäyttöisissä moottoreissa – kyetään saavuttamaan yli 90 prosentin (suljetun kierron suodattimet) päästövähennystehokkuus.

5.7.2 On erittäin tärkeää, että koulurakennuksissa ja toimistokäyttöön tarkoitetuissa rakennuksissa, jotka sijaitsevat vilkkaasti liikennöityjen reittien varrella, ryhdytään toimenpiteisiin mattapintaisten ja läpinäkyvien pystysuorien pintojen eristämiseksi, jotta vähennetään haihtuvista orgaanisista yhdisteistä (VOC) ja pienhiukkasista (PM₁₀ ja PM_{2,5}) johtuvia epäpuhtauksia⁽³⁾.

5.8 Liikenteen alan toimet paikallis-, alue-, jäsenvaltio- ja EU-tasolla

5.8.1 Hyötyajoneuvojen sekä henkilöliikenteeseen tarkoitettujen ajoneuvojen osalta on aiheellista pyrkiä korvaamaan Euro 3 -standardin mukaiset ajoneuvot Euro 5- ja 6- standardin mukaisilla ajoneuvoilla liikennöintiä koskevien rajoitusten ja kannustimien avulla. Samalla tavoin tulee korvata Euro 1 -standardin mukaiset kaksitahtimoottorit (moottoripyörät, mopot, moottorisahat ja ruohonleikkurit). Tämä edellyttää seuraavia toimenpiteitä paikallis-, alue- ja jäsenvaltiotasolla:

5.8.1.1 Otetaan EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla käyttöön heti kun mahdollista – odottamatta vuoden 2017 määräaikaa – asianmukaiset menetelmät kevyiden dieselajoneuvojen typpioksidipäästöjen (NO_x) mittaamiseksi, kun otetaan huomioon niiden huomattava kielteinen vaikutus kaupunkien ilmanlaatuun.

5.8.1.2 Tuetaan jäsenvaltio- ja aluetasolla metaanin, nestekaasun, vedyn, nesteytetyn maakaasun, etanolin ja muiden kehittyneiden biopolttoaineiden käytön yleistymistä. Nopeutetaan sähköisen liikkumisen ja latausinfrastruktuurien kehittämistä. Mahdollistetaan liikenteessä olevien ajoneuvojen päästöluokan tunnistaminen ajoneuvoon asennetun sähköisen laitteen avulla.

5.8.1.3 Kehitetään metaanin jakelua antamalla yrityksille ja kunnille EU:n, kansallisen ja paikallisen tason rahoitustukea verkkojen rakentamista ja/tai olemassa olevien verkkojen kehittämistä varten.

⁽³⁾ Ks. standardi UNI EN 15242:2008: *Rakennusten ilmanvaihto – Laskentamenetelmät ilman virtauksen määrittämiseksi rakennuksissa, sisään tuleva ilma mukaan luettuna.*

5.8.1.4 Rahoitetaan investointeja paikalliseen julkiseen liikenteeseen EU:n monivuotisten hankkeiden kautta valtakunnallisen ja paikallisen tason osarahoituksella. Linja-autojen on oltava

- ympäristöystävällisiä ja vaihtoehtoisia polttoaineita käyttäviä
- hybridikäyttöisiä (kaksitoiminen järjestelmä)
- sähköisiä (täysin sähköisiä; ajoneuvoihin on asennettu akku) ja ladattavissa joko kaapeliliittimen tai induktiojärjestelmän (Faraday) avulla.

5.8.1.5 Hyödynnetään kiinteiden rakenteiden, tietotekniikan ja liikennemuotojen väliseen vuorovaikutteisuuteen liittyvät mahdollisuudet. Erityisesti tulee tukea fotokatalyyttisiä aineita ja titaanidioksidin (TiO₂) nanopigmenttejä sisältävien materiaalien käyttöä, sillä titaanidioksidin nanopigmentit pilkkovat haitallisten aineiden molekyylit ja muuttavat haitalliset aineet terveydelle vaarattomiksi (tiet, liikenne-esteet, laasti ja muut rakennusmateriaalit). Tältä osin kiinnostavia käyttökohteita ovat moottoriteliittymät, joiden rakentamisessa on käytetty Italcementin i.active COAT -päälystepatenttia, joka puhdistaa ilmaa ja on erittäin heijastava.

Bryssel 10. heinäkuuta 2014

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Henri MALOSSE*
